

ORTUTAY PÉTER

OKSZÁN

I.

Csütörtök volt, szürke, mint az élet. Húsvét vasárnapját követő csütörtök. Hideg és szeles volt az idő, szitált az eső. Fáztunk, mert már a múlt héten levettük a nagykabátot a hirtelen jött kánikulában. Most meg az esernyők alatt, vagy nélküle, csapzottan és hajadonfőt álltuk körül a sírt, megrendülten. Mert ugyebár így jár, aki. Kantos Pityut temettük, az ismert festőt, a város prominens, de bohém alakját. Még ötven sem volt, vagy alig. Búcsúztak tőle családja és barátai, kollégái és ismerősei. Főnöke szép kerek beszédet mondott az alkalomra. Még Kijevből is jött egy delegáció a képzőművészeti szövetségtől. Szép nagy koszorút helyezett el a síron egy kopasz kis emberke, Alekszandr Mávrukejevics Rót. Azt mondták, nagykutya. Egy idősebb csúnya nő társaságában volt, aki Lenint is láthatta valaha. Bizonyította kabátján az a sok plecsni. Sokan voltunk a gyászoló csoportban. Többen, mint ahányan elfértek a Kálvária felső sírkertjében. De még így is feltűnő jelenség volt egy szép, magas, fiatalnak már nem mondható nő vagy asszony, esernyővel és egy szál piros rózsával a kezében. Fejét lehajtva oldalt és kissé távolabb a gyászoló tömegtől állt, egyedül, egy útszéli szomorúfűz alatt. Szép volt, ámbár ki tudja. A szemében azonban biztos volt, lehetett valami, ami ezt a nőt veszélyesen széppé tette. Ha felemelte fejét, villant egyet a szeme. És ez a villanás, mely egy villanás volt csupán, elég volt ahhoz, hogy az ember azt mondja: „Szép ez a nő az istenit, de még mennyire”. Látszott rajta, meg azon, ahogy állt, és nem figyelt senkire, talán egy kicsit bántóan és sértően, hogy nem ismer itt senkit. Mert hát őt sem igen ismerhették. S amikor vége volt a szertartásnak, nem ment oda kondoleálni a családhoz. Én tudtam róla, hogy kicsoda (hogy honnan, mindjárt kiderül), és maradtam. Ő is mindvégig maradt. S amikor már mindenki elment, lépett oda a koszorúkkal borított hantokhoz, és helyezte el az emlékezés egy szál piros rózsáját a saját nevében Kantos Pityu fejfájához. Keresztet nem tett fejének – nem mert – a család ebben a kutya ateista világban. Csak egy táblát, melyen az állt mindössze, magyarul, hogy „KANTOS ISTVÁN. 1926 – 19...” A nő lehajtotta fejét, mintha csak imádkozna. Ám nem hiszem, hogy az ilyen nő imádkozni is tudott volna. Honnan? Hiszen sosem tanították. Talán még élő papot sem igen látott azon a környéken, ahol élt. Legfeljebb csak filmen, karikatúrozva.

Figyeltem őt. Magas volt és jó alakú, mint egy atlétanő. Arca a pirosító alatt is halálosan sápadt, de mégis csak szép (a már említett szemek miatt), s egy kicsit hosszúkás. Szőke haja kontyban feltűzve. Szeme nyugodt, és száraz lehetett, mert nem volt kezében zsebkendő könnyeit törölgetni. És amikor a virágot elhelyezve felemelte fejét, először azt hittem, hogy Marina Vladyt látom késő ifjúságának díszeiben. De csak először, mert természetesen nem ő volt az. Sőt, egészen más. Egy tip-top kis mennyecske ugyan, de tipikusan kárpátaljai arcvonásokkal, akit csak a hegyekből szalasztottak ide erre a temetésre a nagyvárosba, kissé illetlenül, vidékiesen öltözve, fejkendő és kalap nélkül. Ám meglepett szemének áttetsző tüze, és az, ami a nézésében volt. Langyos borzongás futott végig a tagjaimon tőle. Volt benne valami, ami megdöbbenett, lebénított szinte: a mélységes szomorúság, mellyel a halottat gyászolta? Igen, de vajon ki volt ő neki? Az élete, a mindene? Igen, igen, ez is benne lehetett ebben a nézésben. De még valami, amit világosan elárult ez a szem. Hogy mit? Nem tudtam. Ám ezért a fátyolos tekintetért, már csak a tekintetért, a középkorban megégették volna. Ma pedig? Biztos volt baja miatta, mert vonzott, mint egy mágnus. Lehetetlen volt nem észrevenni.

II.

Az áprilisi Ung folyónak és a folyópartnak nincs párja a világon. Legalábbis annak a szakasznak, mely ott csörgedezik csendesen a Galagóban, ahol kissé pityókásan vagy józanul meg szokott állni az ember, hogy pihenjen vagy elmélázzon. Ha hiszed, ha nem, ez egy természeti csoda. A rózsaszínű virágba boruló japán cseresznyefák egymásba érő koronái, a rajtuk átszüremelő napfény, mely a virágtól lágy rózsaszínű, a langymeleg virágillatos levegő, és ilyenkor tavasszal a mindig bő vízű, megáradt folyó sárgásan csillámló hullámai azok, amik csak itt, ebben a városban, és csak ilyenkor, április elején, láthatók, találhatók, és szagolhatók. Igenis, szagolható. Sehol másutt kerek e földtekén. És ráadásul állandóan vibrál valami a levegőben. Ott van valahol a fejünk fölött, láthatatlanul kering, gomolyog, s várható, hogy mindjárt itt azonnal, a szemünk láttára, kisül, elpattan, s elárasztja a környező világot. De nem, nem pattan el, nem teheti. Csak itt van, mert itt van, fogva tart, s ettől az ember állandóan izeg-mozog és bizserog. Hangyácskák futkosnak a bőrén. Felnőttek és gyerekek, nőnek és férfinak egyaránt. Így csapongtak a gondolatok össze-vissza az én fennkölt agyamban is, amikor Kantos Pityut pillantottam meg, néhány nappal a fentebb elregélt történelmi események előtt 19... -ben, Húsvét előtt három nappal, ragyogóan napsütéses időben, délután, egy padon ülve.

Amint meglátott, udvariasan felállt, nyújtotta kezét, és – amit nem vártam – meghívott. Egy feketére, itt a közelben, a Verchovina presszóban. Elfogadod, kérdezte. Miért ne, mondtam, hisz nem vagyunk ellenségek.

Kávét és konyakot rendelt, majd rágyújtottunk egy Málboróra, melyet természetes arckifejezéssel, egyáltalán nem hivalkodóan, mint mások, ha ilyen cigijük volt, vett elő lazán zakójának jobb oldalsó zsebéből. Mintha csak egy doboz *Verchovina* vagy *Pamír*; vagy esetleg más szovjet kapadomány lett volna, s nem méregdrága amerikai csempészárú. S beszélni kezdett, saját magáról. Kissé spicces is lehetett, mert ömlött belőle a szó, és nem volt mindig összefüggő, amit mondott. Érdeklődéssel hallgattam. Mert amit Kantos Pityu mondani szokott, azt meg kellett hallgatni itt ebben a városban, mint isteni kinyilatkoztatást, élőnek és holtak egyaránt. Hisz húzásai, pikáns kalandjainak részletei, reggelig tartó és sokszor a kijózanítóban végződő dorbézolásai, verekedései az éttermekben a milicistákkal, közismertek voltak városszerte. Gondoltam, ezekről kíván majd beszélni, hogy saját fülemmel hallhassam, milyen nagy vagány is ő tulajdonképpen. Valahogy így is kezdte. De aztán témát váltott, és... gyónni kezdett. Hogy miért? Ki tudja. Talán azért, mert hitét elveszítve, vagy inkább magától szándékosan eltaszítva, szándékosan sutba vetve, mint egy későbbi korok James Joyce-a, azért maradt még benne valami a régi békebeli polgári nevelésből, és most el kellett valakinek mondani legnagyobb bűnét (nem tudom, az volt-e), hogy legalább képletesen feloldozást nyerjen. Vagy csak egyszerűen elkapta az a fene nagy ungvári őszinteségi roham a két-három pohár, vagy netalántán üveg, Izabella–Írsavszkája után, amit sokszor a levegő, a környezet vagy mit tudom én, mi okoz ezen a környéken. Mert tapasztaltam, hogy időnként mindenkit elkap ez a ragály. S akkor az ember csak beszél és beszél, megállás nélkül, és kiönti a lelkét. Nos, ezt tette Kantos Pityu is. Álljon itt szinte szó szerint ez a „gyónás”. Ha csakugyan annak szánta, akkor hadd mondjam ki előre: ami engem illet, én őt feloldoztam. Különösen az után, hogy távozott is ebből az árnyékvilágból.

III.

– Szíves engedelmeddel – kezdte mondókáját Kantos Pityu a kávézóban zaccos feketéjét szürcsölve –, elmesélek Neked egy történetet, amit mindenképpen el kell mondanom valakinek. Muszáj! Ki kell, hogy jöjjön belőlem. Úgy, ahogy megéltem. Egyedül képtelen vagyok megemészteni. Beszélnem kell róla. Most, rögtön. Nem tűr halasztást. Mert van egy furcsa

érzésem: ha nem mondom el most azonnal valakinek, magammal fogom vinni a sírba. És hogy miért éppen Neked? Nem tudom. Pont ezen gondolkodtam, amikor jöttél. És hát, gondoltam, az egyik ember olyan, mint a másik. Meg egyébként is erősen másnapos, sőt megint piás vagyok. Hajnali négykor ébredtem, és az első mozdulatom a fridzsider volt. A sör, a jó öreg *Pivo, Pivce Zsigulivszkoje*. Égett a meszes a gödör, mert tegnap jól berúgtam. Megint. S most kéne egy jó barát, tudod, akivel kidumálhatnám magam. De ne csodálkozz: nincsenek jó barátaim. Ha most telefonálnék „a legjobb barátainak”, hogy hallgassanak meg, mert szükségem van rájuk, tudom, mi lenne a válasz. „Jó, jó, Pityukám, majd holnap, ha józan leszel”. Szóval ivócimborám, *szábutyilnyik*–om van sok, úgy ahogy mondom. Téged pedig ismerlek. Talán nem túl jól, de jobban, mint gondolnád. Szóval, ha megengeded. „Megtisztelsz – válaszoltam. – Hallgatlak”.

– Hát akkor kezdem – mondta Pityu, és kissé mintha zavarban lett volna. – Csak azt nem tudom még pontosan, hol vágjak bele. Talán ott és azzal, amit már biztos tudsz rólam. Azt, hogy festő vagyok, *hudozsnyik* a lingua frankán. Idézőjelbe kéne tennem, mert nem igazán vagyok az. Eladtam már a lelkem az ördögnek. Mert az nem igaz, amit rólam állítanak, hogy Kantos Pityu, *zákárpátszkij hudozsnyik*, Erdélyi és Boksai szellemi örököse. Persze, elég jó képeket is tudok festeni, és gyorsan is dolgozom. Tárlataim is voltak, és vásárolták is képeimet, mint a cukrot. Pártember is lettem, és tagja a Szovjet Képzőművészek Szövetségének. Kezdtem az átlagosnál is jobban élni. Felújítottam házunkat, nekem elhíhated, nem volt olcsó mindent beszerezni ebben az ínséges világban, kocsit is vettem, még hozzá piros Zsigulit, a legmenőbb vagyok rajta a városban, feleségül vettem osztálytársnőmet, a szépséges Balogh Katicát, akit az egész város irigyelt tőlem. Szerettük egymást, többé-kevésbé, olyan langyos szerelemmel, de azért jól megvoltunk. Van két csemeténk is, Marika és Pistike, és minden a legnagyobb rendben lett volna egészen addig, ha úgy tíz-tizenkét évvel ezelőtt nem döbbenek rá valamire csak úgy magamtól. Arra, hogy nem vagyok én valami nagy *vásziszdász*. Sőt, egyáltalán nem vagyok művész. Rossz képeket festek. Nincs stílusom, nincsenek témáim, a finomabb részletekhez nem értek, ill. semmi kedvem velük bíbelődni, és csak sablonokban tudok gondolkodni. Vagy megrendelésre. Lenin-portré, Brezsnyev portré, mosolygós úttörők a pionírtáborban, fúj. Egyszer csak úgy magamtól rájöttem, hogy nem vagyok jó festő. Mint Hontalan, a költő Bulgakov regényében. De ő egyszerűen megoldotta a problémát: elhatározta, hogy nem fog rossz verseket írni. Ám mivel csak rossz

verseket tudott írni, jókat nem, úgy döntött, hogy nem ír többet, és inkább bevonul a bolondok házába. Mert ott a helye. Én meg rájöttem, hogy csak tucatképet tudok festeni. És csak azért van nevem meg hírem, no meg pénzem, mert pártember vagyok és „remek” kapcsolataim vannak. És ha a „barátaim”, a párttitkár, a KGB főnök vagy akárki kolhozparaszt képet rendel, azt festek. Ha Brezsnyev-portrét, akkor meg azt. De ha szükség van egy kis szocialista romantikára, mondjuk egy parasztlány és egy munkásfiú kéz a kézben, ünneplő ruhában, felmagasztosult mosollyal az arcukon, a „kultúra-parkban”, ellenfényben, amint történetesen épp Lenint olvassák, vagy bármire, amit a főnökség óhajt, hát miért ne? Kantos Pityu máris ugrik, és a kívánság – parancs. S ezért szép summa pénzt is kapok. Elég sokat, mert hát mégis csak *národnij hudozsnyik* vagyok. De száz szónak is egy a vége, én nem vagyok igazi művész. Csak egy szocreál mázsolmányokat festegető amatőr. Vagy talán még az sem. Egy pancser.

Megpróbáltam én is azt tenni, amit Hontalan, a költő. Nem írni, azaz nem festeni. No, persze, azért nem vonultam be a diliházba. Arra bármikor ráérek, gondoltam. Még akkor is, ha tulajdonképpen csakugyan ott lenne a helyem. Helyette lelki nyavalyáim gyógyítására a jól bevált módszert választottam: a vodkát, ami nagy orosz testvéreink szerint mindent gyógyít. Vedelni kezdtem, mint a gödény. Vodkát és minden mást. Például konyakot, mert művész embernek a konyak a benzine. Ittam sutyiban is, no meg a cimborákkal. S valahányszor elkezdtünk dorbézolni, jó orosz szokás szerint, ezt gyorsan megtanultuk, és átvettük tőlük, addig tartott, míg le nem fordultam a székről. Kedves haverjaim meg betettek a Zsigulimba, s én meg hazahajtottam. Egyszer sem volt még egy karcolásom se. A részegek Istene vigyázott rám. Persze, azért részegen elég sok hülyeséget is csináltam. Többek közt azt is, hogy közvetlen főnökömmel, aki pedig az *obkom-nak*, a megyei pártbizottságnak a tagja, enyhén szólva „tiszteletlenül bántam”. Magyarán: elküldtem őt a „*náchuj*”-ba. Pedig hát ő olyan nagy ember, hogy egyszerű halandó ezt fel sem tudja fogni. Korábban sok illusztrációt készítettem a lapnak, melynek ő volt a szerkesztője. Az ilyennel nyilvánosan kikezdeni öngyilkosság. De én ékes orosz nyelven, összevont pártbizottsági gyűlésen – fel tudod ezt fogni, józanul és nyilvánosan, azaz még részeg se voltam, ami enyhítő körülmény lett volna ez esetben, ha bocsánatot kérek – korunk egyik legtehetségesebb, seggnyalás terén óriási, nagy tudományos ismeretekkel rendelkező senkiházinak neveztem. S ezt bele egyenesen a pofájába, mások előtt. Azzal vágott vissza, hogy bemószerolt az *obkom*-nál, és megszüntette rendeléseimet. Szép képek ide, szép képek oda, mondta, én dekadens, *pjányicá*, meg

erkölcstelen személy vagyok, mert a feleségemen kívül (nahát) más nőszemélyekkel is volt dolgom. Meg aztán, mondta, nem is az a lényeg, hogy mit festek, hanem az, hogy láttak feslett erkölcsű nőszemélyek társaságában. Például Maruszjával, akinek teljesen mindegy, hogy kivel hál, ha kap egy kis tütüt. Meg hogy részegen egyszer még a Lenin-szobrot is lehúgyoztam a Ráda előtt, fényes nappal, és közben röhögtem. Ez egyébként így igaz, ám semmit sem bizonyít, csak azt, hogy berúgtam, amit nálunk szabad. Sőt, dicsőség! Mert ahhoz képest, amit a kolléga Zimomrja csinált a múltkor, semmiség. A szerkesztőség ablakából pisált le az utcára, a második emeletről, szép vastag sugárban. Húgy leves az emberek fejére. Jó, mi? Persze, ő sem lehetett kimondottan józan. Még jó, hogy nem esett ki az ablakon az a félnótás.

Nem tudom, meddig tartott ez így. Egy darabig vagy jó sokáig? Persze, mondanom sem kell, hogy a kedves nejem ezt nehezen tűrte. Állandóan azzal fenyegetőzött, hogy összecsomagol és hazamegy a mamához. Egy alkoholistával ő aztán nem hajlandó élni, mert nem lehet. Még a gyerekeket is rám hagyja, és aztán tegyek azt, amit akarok. Neveljem őket, mert ő kiszáll a buliból. Ha kell, még tartásdíjat is fizet, vagy amit akarok. Jó, jó, mondtam neki, megjavulok. De már nem tudtam abbahagyni. Mert ugye, ha berúgsz, utána másnapos vagy, és hogy ne kínlódjon az ember, és ne szégyellje magát azért, mert tegnap részeg volt, hát jön a kutyaharapást szőrével. Megint iszik. Így hát, nincs mese, mindig csak lejjebb csúsztam. Anyagilag is. Mert amíg volt, csak a *Sztárkát* vagy az ötcsillagos örmény konyakot ittam. De aztán adtam már lejjebb is. Ráfanyalodtam a *krepuskára*. Mert, hogy rájöttem, nem is olyan rossz az. Édes, itatja magát, és jó fejbekölintős. Jobb, mint az örmény konyak. Különösen az *Izabella* meg az *Irsavszkaja*. Egy fél litertől totál be vagy rúgva. Jobban, mint a vodkától. A *Szkála* borkóstoló – mert nálunk nincsenek kocsmák, csak büfék meg *zákuszocsnáják*, meg ilyesmik –, szóval a *Szkála* lett a törzshelyem itt a korzón, ahol a többi alkoholistával együtt már reggel hatkor sorba álltam. Vártam a nyitást, mert égett a meszegődör. És reszketett a kezem, miközben az első adagot magamba döntöttem. Aztán később az is előfordult, hogy már a piára is kölcsön kellett kérnem... Emlékszem egyszer, hogy ledöbrentél, amikor a korzón megállítottalak, és azt mondtam neked, hogy adj kölcsön öt rubelt. Nagyokat pislogtál: „Hogy, hogy? A nagy Kantos Pityunak nincsen pénze?” Hát akkor pont nem volt, elhiheted. Viszont inni akartam, mert erősen másnapos voltam.

Nem, nem volt ez jó így sem. Mert aki „á”-t mond, mondjon „b”-ét is, gondoltam nem egyszer. Meg kellett volna festenem, egy-két építkezést, egy

élenjáró munkás portréját, vagy valami ilyesmit, hogy megint legyen pénzem. Egy szép párttitkári portré, rendjelekkel a nagy ember mellén, íróasztalánál, nagyon ki tudott volna húzni a slamasztikából. Végül is, ha egyszer az ember eladta a lelkét az ördögnek, már nem lehet visszatáncolni. De nem ment. Már ilyen képeket sem tudtam festeni. Ha ecsetet fogtam, reszketett a kezem. És csak akkor maradt abba, ha ittam egy pohárkával. Vagy inkább kettővel. Vagy egy egész üveggel: Bella, Bella, Izabella, gyere és jöjj, szépségem, vigasztalj, énekeltem. Ezt hívják úgy, hogy *delirium tremens*. Egerekről és patkányokról is álmodtam már, ami intő jel, mondják. Tudtam, ha ez így megy még egy ideig, akkor Kantos Pityunak kámpec. Találkozom majd Kám és Pec elvtársakkal, akik majd hidegre tesznek, s elküldenek oda – *g-gye ráki zimujut* – ahol a rákok töltik a telet, ahogy szép ékes orosz lingua frankánkon mondják, ha finoman el akarnak küldeni valahová ruszki elvbarátaink. Azaz, nekem aztán befellegzett. Végleg lezüllök. A szemétdomb meg a csatorna a végállomás. Vannak itt egy páran ebben a városban ilyen jobb sorsra érdemes *álkások* rajtam kívül is, mint például az egyik legjobb volt válogatott kosárlabdázó, Vályera. Mindenki ismeri. Vagy az egykor kitűnő ezermester és bunyós, Kvics Józsi, aki összehúgyozza magát a korzón, és sötét foltokkal meg csíkokkal a gatyáján megy tovább cikk-cakkosan, mint a villám, mert mit neki Hekuba, ő meg Hekubának, és le van szarva a világ, ha már piára sem ad neki kölcsön senki, amit úgy sem ad meg. Legyek én is olyan, mint Petrusz Öcsi? Hát nem. Nem és nem. Mosdatlan, piszkos, bűdös, reszkető kezű, ide-oda lődörgő alak, aki mindenkit megállít húsz kopek kölcsön pénzért, mert muszáj inni. Ki kellett valahogy másznom ebből. S azt is tudtam, hogy egyedül. Külső segítség nélkül. Mert végül is, ki az ördög fog segíteni? Mert legfeljebb csak röhög majd rajtam, mint már nem egyszer előfordult, amikor megkértem valakit, hogy rántson ki ebből a betegségből, az istenit, mert meg tudja tenni, az istenit. De nem, inkább rúg egyet még belém, mert hát ilyen az ember. Inkább rúg, mint segít.

Hogy meggyógyuljak, de közben senki se lássa nyavalygásomat, el kellett utaznom valahová. Ám hová? Hol tudom majd megállni, hogy ne igyak, ne rúgjak be már másnap, mert az olyan jó és könnyű? A harc meg keserves. Ugyanis jól tudtam, hogy egy szar gyenge alak vagyok, nem az a nagy hős, nem Abafi Jósika regényéből, aki hipp-hopp egy-kettőre kigyógyul alkoholizmusából, és rögtön derék harcos meg bajnok lesz, ha a haza úgy kívánja. S az olyan elveknek is híjával voltam, mint az a Bíró Jenő (olvastad, nem?), szintén festő, a Midas királyból. Könnyű volt nekik. Nem tudták, mi az a *zápoj*, mint

ahogy azt sem tudták, hogy mi az a vodka, és mit jelent úgy jó oroszosan berügni egy olyan szocialista, kommunista világban, mint a miénk.

IV.

Gyerekkoromban sokszor megfordultam Nagybereznán. Élt ott a falu, vagy inkább kisváros szélén, egészen a hegyek alatt egy nénikém. Nagyapám anyjának volt a testvére. Úgy hívták, hogy Dudinszki Juliska néni. Pap volt az édesapja, görög katolikus pap, mint nálunk és nálatok is sokan a családban. Azon a híres plébánián, mely az 1854. és az 1886. évi tűzvész idején, amikor az egész falu kétszer is porrá égett, az ő házuk épen maradt. Mert a plébános felesége, távoli rokonom, állítólag szent asszony volt. Bőjtölt és vezetelt, meg istápolta a betegeket. Szóval, nyáron is meg télen is, az iskolai szünetekben többször elküldtek hozzá szüleim. Mint mondták, nyaralni, télen meg síelni. Nyáron a hegyekben bókásztam, télen meg síelni próbáltam. Meg is tanultam, méghozzá egész jól. Csak úgy, egyedül. Két szál deszkán, melybe csak bedugtad a lábad, és kész. A nagynéném már nem élt, de arra jól emlékeztem, hogy milyen kitűnően éreztem ott magam mindig. Nyáron a gyönyörű táj, erdő meg micsoda, télen meg a hó, a fagy, a szikrázó napsütés, s aztán a meleg cserépkályha. Elhatároztam, hogy odamegyek önkéntes száműzetésbe, vagy inkább mondjam azt, hogy elvonókúrára? Járom a hegyeket, sétálok az erdőben, meg ami kell. S megpróbálok keresni az Istent, akit elvettek tőlünk a komcsik, s mi hagytuk, mert még csak nem is akartunk harcolni érte. Mert kényelmesebb volt Isten nélkül élni. Semmire se kell gondolni, arra sem, hogy van. Pedig van Isten, az istenét neki. Érti azt az ember, amikor pácban van. „*Jaj, Istenem, jaj, jaj, jaj. Add, hogy ne dögöljek meg, mint egy utolsó álkás a szemétkupacon.*” Letérdelek majd újból, és szépen kérlek, ahogy a jó anyám tanított. Hisz olyan szép az ima, és milyen igaz: „Szabadíts meg a gonosztól, mely belém fészkelte magát, és már élni, élni sem hagy. Neki adózok nap mint nap, és már csak neki élek. Jézusom, maradok, amíg szükség van rá, amíg csak te akarod. Csak egészségesen térjek haza. És ha nem sikerül, hát marad esténként a *vitrezvilovka*, vagy akár a bolondok háza, ahová bedugnak. Vagy a csatorna, az árokpart élettelenül összeesni. S úgy végy magadhoz, Jézusom, ahogy éltem. Mocskosan, sárosan, leokádvá. És taszíts a gyehennára”, imádkoztam nem egyszer. Szóval megyek, indulok Bereznára.

Felpakoltam hát a Zsigulit, vittem magammal sok-sok Sekszpírt meg Thomas Mannt flaska és demizson helyett, festőállványt, meg mindent,

amiről gondoltam, majd hasznát veszem a ringben, az alkohol elleni bokszmeccsen. S akkor nem ütnek ki, nem lesz KO. Szeptember közepe volt, és tudod, ilyenkor gyönyörűek, de még mennyire, Kárpátalján az erdők és a hegyek. Szébb semmi sem lehet kerek e földtekén. S aki ettől se gyógyul meg, gondoltam, s inkább választja a piát, az igazán elveszett ember, azon más nem lehet segíteni. Ungvártól Nagyberezna alig valamivel több, mint egy óra a szép szerpentines országúton Perecseny felé. Onnan jöttek a magyarok keletről. A barbár népség, a nyereg alatt puhított hússal és nyilaikkal az itteni őshonos ukránokat leigázni, mint tudjuk. Meg is érkeztem szépen. És már az első kocsmánál a tábla után érdeklődtem: hol kaphatnék itt szállást néhány napra, vagy esetleg egy hétre, mert festő vagyok, mondám egy kisebb csoportnak, nőknek meg férfiaknak vegyesen, és az erdőt, meg a hegyeket jöttem festeni *ná visztávku...* a kiállításra. Ez tetszett nekik: a kiállításra, *ná visztávku*. Még Moszkvába is eljuthatnak a képek, mondtam. Mondta is egy fejkendős nénike, a füle több volt, mint a foga, ékes és selypítő ruszinsággal, hogy „*joj, to duze tyászko*”, azaz „esz nem léssen könnyű”, mert hát itt a legjobb családoknak is csak egy szobájuk van a *hátában* (a házban), s benne a disznó meg a baromfi, hogy télen se fázzék az ember. Úgyhogy kvártély, az nincsen. Ám ha jobban belegondol, akkor mégis. Itt van például az a *ne zgyisná* – nem idevalósi – *huculka*, csúnya *mágyárszki* neve van, Okszán, egy szép nagydarab erős menyecske, aki csak tavaly került ide a férjével és a lányával, már nagyocska. Korábban fent laktak a Verchovinán, valahol a Szinyevír környékén, ám lejöttek ide a hegyekből valamiért, *boh znáje csomu*, s akinél talán kapok egy szobát, mert a férje másokkal együtt a környékről épp Kazahsztánban arat, vagy betakarít valamit a *celinán*. Cukorrépát, kukoricát vagy napraforgót, a nagy pénz reményében. *Stob hrosi málé* – legyen nekik pénzecskéjük. Aztán ő, mármint a nénike tudja, hogy ő, mármint Okszán, akinek több szobája is van, mert azt a nagy házat, *hátát*, vették meg az iskola mellett, vagy örökölték, mindegy, ilyenkor szokott kiadni szobát idegeneknek, ha megfizetik, mert hát azt nem tiltja a törvény – *néjájij zákon to ne zápresccsáje* –, vagyis szabad. Neki meg biztos kell a pénz „*bednyázkának*” (szegénykének), hogy most az ura nincs itthon, és csak egyedül keres, ötven rubelt havonta, ami mire elég, na, mire, mondja. A tejgyárban, ahol dolgozik, csakugyan keveset fizetnek az embernek. Másutt se sokkal többet, az igaz. Ja, hogy hol lakik Okszán? Nem messze. Ha tovább megyek itt a Lenin utcán vagy 200 métert, látja, ott balra fordulok, és a Ticsina utca legvégén

egy fehérre meszelt *hátá* nagy ablakokkal, és nagy diófa áll előtte, most már a dióit is potyogtatja, az iskola mellett, egészen az Ung partján. Ott, ott kanyarog az istenadta, de csúf is tud lenni az a *recska* (folyócska), ha megárad. Könnyen odatalál, hadarta a nénike. Csak vigyázzak, mert sok a gödör meg a kátyú az úton, s némely pocsolya is elég mély, ott lehet maradni a *másinával*, ha az ember nem vigyáz. *Dobre*, mondom szépen a nénikének, *duzse hárho gyákuju*, és már indultam is. Nem tudtam, hogy a végzetem felé, mondta szokvány módon elbicsakló hangján, csendesen, Pityu, felhajtván a pohara alján elfeküdt olajosan szikrázó barna lötytöt, a konyakot. Zaccos kávé is ivott hozzá egy keveset.

– Kátyú és gödör, hepehupa ide és oda, – folytatta Pityu –, megérkeztem szerencsésen a nénike által említett házhoz. Végig a Lenin utcán, majd balra fordulva a Ticsina utcába. Igaz, végig kettesben haladt a kocsi, s igencsak nézнем kellett a pocsolókat, melyek némelyike szinte ellepte itt-ott a Zsiguli kerekét. Egy nagy fehér kuvasz láncra kötve ugatott az udvaron az ismeretlenre és a kocsira, de azért Isten neki fakereszt, leakasztottam a láncot a kapuról, bementem és kopogtam a takaros kis ház ajtaján. Oszt vártam vagy fél percet. Egy harmincöt körüli menyecske nyitott ajtót, megjátszott haragos tekintettel (a kedves mosolygós pofi itt nem szokás). Keze lisztes volt, és a blúz a karján fel volt túrve. De micsoda karja és vállalai voltak! Mint egy ruhás szekrény. Haragosan összevont szemöldöke ellenére is kellemesek voltak az arcvonásai. És ami szokatlan volt számomra, hogy amint meglátott, kicsit haragudott ugyan, mert hát az illem is ezt kívánja, de aztán rám mosolygott. A kárpátaljai ruszin nők tartózkodónak szeretik feltüntetni magukat, s ezért sohasem mosolyognak idegenre. Ám úgy látszik, szimpatikus lehettem neki. S ez a nő hófehér és szabályos fogsorával fogpasztareklámnak is elmegetett volna, ami szintén szokatlan volt kissé, mert a fogszuvasodás Kárpátalján népbetegség. Mint tudod, a harmincon felüli vidéki embernek már alig van foga. Sőt, némelyiknek több a füle, mint a foga, akárcsak annak a nénikének, akivel először beszéltem, de most hagyjuk ezt a témát. A szemét és a haját is rögtön megfigyeltem. Mélykék volt a szeme, s benne az a bizonyos „*Schlafzimmerblick*”, biztos ismered! Haja meg simán hátra fésülve, lófarcokba fogva, majdnem szőke, világos barna. Szabályos volt az orra – mondjam azt, hogy túl nagy egy átlag polgár számára? – és kissé túl vastag az ajka, de – amint megnyílt a fogsora felett – piszokul érzéki. Termetre magas, majd fél fejjel magasabb, mint én, pedig én sem vagyok törpe, s izmos, mint egy balerina vagy tornásznő. Valamikor én is tornáztam, meg kosaraztam, és

jól ismertem az ilyen típusú nőket. Még most is az orromban van a szaguk az öltözőkből. De neki nem ilyen volt a szaga. Hanem mint az erdőé körülötte. Hóvirág és ibolya szaga volt. Igen, kimondottan ibolya szaga. Pontosabban illata. Azonnal bizseregni kezdtem tőle. Akárcsak kamasz koromban, amikor olyan tornász vagy atléta lányt láttam, aki tetszett nekem. De tetszett nekem mind. Tetszett ezeknek a lányoknak izmos alakja, mozgása és kendőzetlen magamutogatása (kézenállás a gerendán széttárt izmos lábakkal. Fű, beleizzadok a látványba még ma is). Erről az Okszánról is gondoltam rögtön, hogy no, ha ez a nő itt elkapna egy fordulóra, nem is nagyon bánám. Aztán el is kapott. Nem egy, hanem életemnek egész további fordulójára, melynek aztán most már vége. Egyszer s mindenkorra. Érzem. Jelzést kaptam tőle. De erről majd később.

V.

A hölgy megkérdezte, mi járatban vagyok. Elmondtam neki is, hogy mi járatban, mint a faluszéli nénikének, s azt is hozzátettem, hogy őt ajánlották, mint olyat, aki ideiglenesen albérlőt tud tartani. Befogadna? Igen, mondta, de csak egy hónapra, mert akkor már megjön a férje, s reméli, hoz is haza majd valami kis pénzt, amiből legalább egy évig szépen éldegélhetnek. Talán egy kocsi is telik, egy *Zaporozsece* legalább. De ki tudja. Mindenesetre, ha nekem megfelel, egy hónapra ötven rubelért ellakhatom nála. Ő főzni is szokott, és ha nem vagyok finnyás, és megeszem, amit ők, akkor szívesen ad nekem is ezért a pénzért. Bundás kenyér, *borscs i vszjo tákoje* – mondta nagyoroszul, egész jó kiejtéssel, mert hát hogy azonnal művelt értelmiséginek (városinak) nézett engem, egyem a kis szívét. És hogy mutassa, azért ő is tud emberi nyelven, nemcsak *po-násemu*. A pénzt előre. Egyébként van egy kislánya, Okszának, azaz Okszánkának hívják őt is, az istenadtát, mert hát úgy kapta valakitől ott fenn a faluban, hogy vagy húsz részeg legény hágtá meg egyszerre. Hogy miért mondja? É miért ne? Játssza meg az apácát? Ott fenn a hegyekben ez a divat. Hat hónapig is el vannak vágva a külvilágtól, olyan nagy a hó. Se ki, se be. Mindenki megvadul, kanos lesz. Tudom-e, hogy mi a vérfertőzés? Igen, nos, ott az is van. A fiúk a répapálínkától jól berúgnak, és ha a lány nem akar, legyen az unokatestvér, testvér vagy bárki rokon, leteperik, lefognak, és mit sem adnak arra, hogy sikoltozik. Az benne a pláne, ha sikoltoznak, nagyobb az élvezet. A szülők meg csak azt mondják a lánynak, miért nem vigyáztál? Nem láttad, hogy részeg? Meg ilyesmi. A kis Okszánka, tizenhét éves múlt

a nyáron, most nyolcadikos, mert nem megy neki a tanulás, nem szereti és már kétszer is megbukott. Vagy háromszor? Már nem is emlékszik rá, mondta Okszán, és nevetett, mert minek az a sok tudomány. Éppen iskolában van. Csúnya és makacs az a lány, oszt még tanulni sem akar. Imádjá az apját, aki nem is az apja, hanem csak mostohaapja, mert mégsem ő csinálta, de mindent megenged neki. „*Okszánko ták, Okszánko szják, holubka mojá*”. Kis galambom, te mindenem és egyetlenem. Rá, az anyjára, nem hallgat. Csak az apjára. Ezért ő, az édesanyja, sokszor jól elveri. Azzal a bottal ott, ni, vagy szíjjal. Ellensúlyozásul, mert makacs. Mert így mi lesz belőle? Makacs, szófogadatlan. És szereti, ha a fiúk megbámulják. Majd lesz neki is egy zabi kölyke, mint az anyjának. Mert ő is, lám, mire vitte? *Udárnicja*, élenjáró dolgozó a tejiparban, jó, jó, de pénz, az meg semmi. S mindezt a nő csevegve, vidáman, szégyenkezés nélkül, azonnal elmondta. Turbékolt és nevetett. Én meg bizseregtem. Nagyokat nyeltem, úgy megkívántam ezt a nőt. Azt mondod, van ilyen? Van, bizonyíthatom.

– Egyébként – folytatta Okszán – azt teszek, amit akarok, amíg itt vagyok. Ő nem törődik velem egy szemernyit sem (*nyi kapeljku*). Tisztálkodni a kútnál lehet, vagy akár az Ungra is kimehetek. Itt folyik a kert alatt. Tiszta és jéghideg, br! Itt, Nagybereznánál még csak egy kis patak, de ha *bozse upászi* kiönt, akkor csúnya sárga és haragos, és a kert végén levő budit még mindig elviszi, fekáliástul, mindenestül. Igen, igen, jól hallottam, a végé a gyümölcsös végén van. Ösvény is van arrafelé, vagy száz méter. Csak vigyázzak, az oda vezető deszkákról le ne lépjek, mert akkor elmerülök a fekáliában, és neki nincs ideje idegen férfiakat onnan kimenteni, meg aztán kötél sincs kéznél kihúzni valakit. S megint csak nevetett. Jóízűen, hófehér egyenes fogsorát villogtatva. Tetszett nekem ez a nő. Nagyon. És azt is láttam, hogy én is neki. Ja, igen, tette még hozzá. Meg kell fogadnom, hogy ha a kocsmába megyek, nem rúgok be, és nem fogok randalfrozni, mert akkor nem adja ki a szobát. A férje, aki most távol van – *ná celinye v Kázáhsztánye* – majd minden nap berúg, ha itthon van, és randalfrozik, mert náluk az már így szokás. A férfi az iszik mind, és megveri a feleségét, hogy mutassa, ő az úr a háznál. Őt, igaz nem meri, mert ő az erősebb. Nézze, és mutatta, milyen izmos és erős a karja. Az is volt. Közben nevetett. Ő viszont – Isten bocsássa meg neki (*bog prosztyit*) – utálja a részegeket. Ezért nehogy mán engemet is el kelljen viselnie, ahogy támolygok, meg összerondítok mindent magam körül, mint Iván, amikor részeg, mondotta Okszán, és jókat kacarászott hozzá. Hát, hiszen nem azért jöttem, hogy igyak, hanem épp ellenkezőleg, gon-

doltam, és persze, megígértem, hogy ilyesmit nem teszek. De ha már mindenáron inni akarok, tette hozzá félig komolyan és félig tréfásan, mivel hogy ő azért nem inkvizítor vagy ilyesmi, és ő jól tudja, hogy a férfiak nem lehetnek meg ital nélkül, még egy napig sem, mert a *muzscsina* az *muzscsina*, akkor csak szóljak, ő megkínál. A sajátjából. Nekik ugyanis mindig van házi erjesztésű pálinkájuk, krumpliból, répából és cukorból, az idén is lesz vagy egy hordóval, de még nem forrta ki magát egészen, az igaz. Ez még csak *brázska*, mindössze negyven fokos, csak később lesz hatvan, de azért már iható, egész jó, és ő azt ajánlja, hogy ha ilyen szépen összejöttünk, akkor igyunk is egyet az üzletre, mondta kuncogva, kedvesen. „*Zgyelájtye odolzsenyije*,” mondta, s megint csak ékes nagy orosz nyelven. Nem szabad visszautasítani. „Hát – mondom én erre. – Igyunk, ha már mondja”. Mi mást mondhattam volna?

Ő meg tértül–fordult, mint a szélvész. Egy nagy vödörben, fedővel a tetején behozott valamit. Elővett két *kruzska*t, megemelte a fedőt, megmérítette a csupokat a vödörben, megemelte szoknyája alját, és megvillant két izmos kemény hófehér combja, az istenit neki. Mert, mint már mondtam, a lába hosszú, izmos, és gusztusos volt, olyan enni való, mint a sportoló lányoké (micsoda lábak!), és szoknyája aljával megtörülte a csupok alját. Az egyiket eléem tette, a másikat meg maga elé. A csuporban valami kotyvalék volt. Büdös és fehér. De nem tejszínű, hanem valami olyasmi, mint a vízbe mártott mész. Még sohasem láttam ilyet. Láta, hogy gyanúsan méregetem az italt, s erre újra nevetett. Majd megemelte a csuprot, odapöccintette az enyémhez, *zá váse zdorovje*, mondta, és inni kezdett. Nagy kortyokban nyelte a *brázska*t, mintha csak kútvíz lenne. A szeme se rebkent. Az egészet kiitta, és a csuprot keményen az asztalra tette: puff. Várakozóan, égszínkéek boszorka szemével a szemembe nézett. Libabőrös lett tőle a hátam, úgy megkívántam ezt az ismeretlen nőt. Elszédültem tőle, bezsongtam. Behunytam a szemem, és én is felhajtottam a csupor tartalmát. A mérget is megittam volna, úgy megigézett. Miután a gyomromba jutott a kotyvalék (az ízéről ne beszéljünk), először melegíteni kezdett. Aztán fejbe csapott, mint egy fél téglá. Kábultan ültem, és néztem ezt a gyönyörű nagydarab nőt. Ilyen szépet még nem láttam életemben, de még festményen sem. Nem fogod elhinni, egyszerűen szerelmes lettem. Hipp–hopp, és kész. Ő is. Hogy honnan tudtam? Onnan, hogy már nem mosolygott. Egyik kezével megtámasztotta a fejét, és engem nézett. A világ minden kincséért sem lett volna hajlandó elfordítani a fejét. Csak nézett és

nézett, és mind gyorsabban szedte a levegőt. Én is. Visszanéztem rá. Pupillái kitágultak, mint a macskáé a sötétben. Talán az italtól, attól a kotyvaléktól, amit ő is meg én is csak úgy benyestünk, mint a balszélső a szöglet-rúgást. De égszínkéék szemének fényében nem az alkohol dominált. Hanem a vágy. A vágy a férfi után, akit már ki tudja, mióta hiányol itt a kárpáti őserdőkben, ebben a dzsungelben. Itt pedig férfi rajtam kívül nincs egyetlen szál se. Akkor tehát engem kíván ez a szerelemittas nőstény, ez a boszorkány, éhes tigris és oroszlán egy személyben. És ha már akar, meg is fog enni. Érted? Engem! Igen, gondoltam, hisz az a barom férje már egy fél éve itthagya. Egy ilyen nőt itthagyni? Akit pedig az Isten is arra teremtett, hogy csókolják, öleljék, szeressék, leteperjék, és közben halálra marcangolják. Dagadozni kezdtem. Izmom megfeszült, két karom meggörbült, mint a sólyomé, mely prédára vár: „*Héja-nász az avaron, héja-nász az avaron*” – vijjogta a lelkem. Forni kezdett a vérem, és elöntötte az agyamat valami. Az állati kéjvágy, a perverz birtoklás vágya. Igen, az. Ej, dehogya az, hazudok. Tudtam én azt jól, hogy mi az, ami szétáradt bennem. Mondjam? Roppant banális, de megmondom: a szerelem. Hallod? A nagybetűs Szerelem. Fordítsam le? *Love, Liebe, Ljubovj*. Csupa '-el', mint a nyelv, melyet kitepni kell a másik lény szájából, ha csókolsz. Csókoltál már így, csókoltak már így? Nem? Pedig csak így érdemes. Azt mondod, nincs is ilyen, mert csak most találtam ki az egészet? Nincs igazad. Van. De még mennyire. Hihetetlen, de van. Bizonyíthatom. Az én bőröm a bizonyág, melyen még most is látszik mély harapásainak, karcolásainak a nyoma. Le voltam taglózva. Ha azt mondják, ott haljak meg, hát ott halok meg. De folytatom a sztorit. Mert nem az érdekes, amit éreztem, hanem az, ami történt. Szóval: aztán a fény ebben a két gyönyörű szempárban megváltozott. Fátyolos lett. Nem láttam még ilyen tekintetet, soha az életben nem láttam. Ez már nemcsak a vágyat tükrözte, hanem igen, igen, a szerelem lidérces hátborzongató fénye is benne volt. Az ő szerelmének a fénye, és az odaadásé. Ez a nő, Okszán, Okszán, Okszán, zsongta háromszor is a lelkem, viszont szeret, dobbant nagyot a szívem. Már biztos voltam benne. Eredetileg is egymásnak voltunk teremtve, és most – csak most – találkozunk. S ez az igazi szerelem, bárki bármit is mond. Meglátni őt, meginni vele valamilyen bármilyen báj- vagy varázsitalt, és érezni testünkben a tüzet, mely perzsel, éget, s odalök a másik elé. Tégy velem, kedves, amit akarsz. Ölelj, csókolj és harapj! Szó nem hangzott el egy se. Szentségtörés lett volna. Csak néztük egymást. De lépni kellett, mert eljött az ideje az

első beteljesülésnek is. Ó, az ágy! Ha csak egy kis priccs is lett volna az egész, az nem lett volna baj. De olyan messze volt. Bent valahol az egyik szobában. Két-három méterre is innen. Ezt a nőt pedig nem tudom a karjaimban oda vinni. Fizikai lehetetlenség, nem bírom megemelni: hisz nagyobb, mint én, és legalább hetven kiló. De mit számít az ágy. Egymásnak eshetünk úgylis. Ám az a rengeteg ruha rajta. Igen, most meztelennek kellene lennünk, hogy egyszerűen csak egymásba omolva elkezdhessük harapni, tépni, szagatni egymást, kéz, láb, test teljesen összegabalyodva. Őrjítő. Ilyen egyszerűen nincs, nem létezik.

– Felálltam. Csak egyet kellett lépnem, hogy ott legyek előtte. Fejét felemelte, s megadóan nézett hűségese szemével. Benne az a fátyolos láng. Kezemet a mellére tettem. Csak nézett. Kigomboltam agyonmosott blúza felső gombját. Nem szólt, csak nézett. Majd a másodikat, harmadikat. A blúzból kibillant két fehér, almanagyságú melle. Olyan bimbói voltak ezeknek az almanagyságú, kemény melleknek, mint a virág. Nagyok, és sötétek. És a vágytól duzzadtak. Simogatni kezdtem. Ellenkezni próbált a szentem, mert ugye az illem. „*Joj, to ne szlobudno,*” mondta, ezt már anyanyelvén, ruszinul, de minden meggyőződés nélkül. Tette a dolgát automatikusan, mint a nő, akinek el kell bukni, mert ez a sorsa. Elrendeltetett. Már rég kőkemény voltam, az orgazmus határán, mióta csak a szemébe néztem. Mindkét kezével a „*ne szlobudno*” ellenére már tépte is le rólam az inget, és szájával az enyémet kereste. Lassan, óvatosan, de lázasan. S aztán csillogó éles fogaival az ajkamba harapott. Nyelve, mint egy kemény forró csiga, forgott a számban. Aztán hajamba markolt a tarkómon, elhúzta fejét az enyémtől, s lázasan suttogott, hogy senki se hallja, csak én, miközben a szám már vérzett egy kicsit. S aztán, mint egy szerelmes verset, élő valómást, vagy már nem is tudom, hogy mit, dadogta, kántálta elakadva: „*O, mij ljubémj, so zo mnoju. Poj do mene, poj.*” Aztán mintha csak engemet akarna bekapni szőröstül, bőröstül, megint nekem esett, vetkőztetett. Mart és harapott, nyelt és cuppogott, s arcának két oldalán mély gödröcskék keletkeztek tőle. S aztán, amikor még, még és még, megpróbált egészen lenyelni, s így forró manduláit is éreztem, nem bírtam tovább: hosszú rángásokkal élvezni kezdtem. Ő meg el nem engedett volna a világ minden kincséért sem. Meg akart enni. De aztán egy kis maradék csak kibuggyant a száján, végigfolyt az állán, és a mellére pottyant, mint egy vízcsepp. Követte szemével. Jobb kezével, csendesesen, szertartásosan, beledörzsölte mellbimbójába. Majd felém fordította arcát, s rám nézett mélykék, még

mindig adakozni vágyó, szerelemtől fénylő szemével. Már nem volt fátyolos. S azt kérdezte: „*Té mene tezs ljubés, ták?*” „Te is szeretsz engem, igaz?” „Igen, szeretlek, drágám. És mindig csak téged szerettelek”, mondtam a szavakat, melyek spontán ugrottak elő. „Jaj, most olyan boldog vagyok.” „*Oj, já táká scsásztlévá. I já ználá, scso té scse préjdes, muszis préjté.*” „Tudtam, hogy még egyszer eljössz, mert el kellett jönnöd. Megéreztem, megálmodtam,” mondta ő a hegyvidék dallamos ruszin nyelvén, melyet különböző előítéletekből kifolyólag sohasem kedveltem különösebben, de mivel neki elválaszthatatlan része volt, ezért most már azt is szeretni kezdtem.

– És eljött a mi időnk. A szerelemé, a szerelem igazi gyakorlásáé. Mert az első és ellenállhatatlan nekiveselkedés, az egymás csókolása, marása, szívása, vetkőztetése csak a spontán kielégülést szolgálta. Az elsőt. De most már nem kellett sietni. Lassítani lehetett a testi örömet, s élvezni minden percét. S aztán korábbi kijelentése ellenére, mármint hogy a kútra vagy a folyóra kell mennem mosdani, maga hozott a kútról vizet egy nagy kondérba, szilvalekvár–főzéshez alkalmas kondérba, amit a tűzhelyre tett. S aztán aládurrantott gyújtóssal, hasogatott fát tett rája. Közben tett–vett a konyhában. Kenyeret és szalonnát tett elém, meg egy kancsó bort, de én mondtam, hogy nem kell. Vizet igyunk. Jó, mondta, s közben mindig úgy tüsténkedett, hogy valahogy hozzám érjen. Karjával, vállával, combjával, mellével. S mindez nagyon, de nagyon jól esett. Minden érintése, a szeme, kopott ruhájának frissen vasalt vászon szaga. Hihetetlen, de szerelmes voltam, mint egy nagyágyú. Aztán a kamrából előhozott egy nagy dézsát, tudod, olyat, mint amelyet a régi amerikai western filmekben láthat az ember, és csak a vadnyugaton vagy itt a hegyekben, megöntötte a dézsát forró vízzel, szappant és törülközőt vett elő. Kibujt a ruhából, teljesen meztelenre vetkőzött, mesterkéletlenül, szégyentelenül, és belecsücsült a vízbe. Én, Isten bizony, szájtátva néztem és bámultam az egész procedúrát. Ilyen sudár, magas, izmos, kemény húsú nővel még életemben nem volt dolgom. Te, hogy kerülhetett egy ilyen a hegyek közé? Szép hosszú combjai voltak, izmos lábikrái, bozontja meg rőt, és rövid szálú, ami mindig tetszett a nőkön. Olvastad Nanát? Igen, azt, amit a Zola bácsi írt arról a párizsi kurtizánról. Hát ő lehetett ilyen. Maga Diána istennő. Vagy csak úgy tűnt, mert hát fülig szerelmes lettem volna? Na, mindegy. Minden tetszett rajta. Bent csücsülvén a dézsában, rám mosolygott elkápráztató mosolyával, fátyolos kék szeméből tüzes nyilakat lövellve felém, s ingerkedve kérdezte: „Hát te, muzsik, piszkos maradsz?” Dehogy maradtam volna az.

Úgy dobáltam le magamról a ruhát, mint egy katona. Pillanatokon belül ott ültem mellette a dézsában, a jó forró vízben. Simogatni, szappanozni kezdtük egymást. S közben vadul csókolóztunk, mintha húszévesek lettünk volna. Vizesen, szappanosan, pucéron. Néha a lélegzetünk is elakadt.

VI.

Egyszer csak nyílt az ajtó, s betoppán egy kislány. Tizenhat vagy tizenhét éves, nem több... Egy kissé vékony és nyeszlett, de szép kislány, kedves, durcás pofikával. Rövid, bő szoknyácska rajta, formás kis lábakkal, félretaposott cipőben. Olyan Lolita-féle, igazi nimfácska Nabokov regényéből. Fején kis kötött sapka, egészen a fülére húzva. Arcvonásaira teljesen az anyja. Ugyanaz a száj, égszínkék szem, világosbarna hajfonat. Meglepődhetett kissé, mert nem köszönt. Én, a férfi, elpirultam, mint egy gyerek, ott meztelenül a dézsában. Okszán viszont még csak a fejét sem fordította elképedt lánya felé, s úgy bökte oda: „*Holubká*, galambocskám, elébb egyél valamit, s ha már mi befejeztük, te is megfürödhetsz”. – Azt már nem – válaszolta fintorogva a kisasszony. – Idegenek után, piszkos vízben? Soha. – Az anyja válasza sem méltatta. A kisasszony pedig nagy dérral-dúrral ránk csapta az ajtót.

Szépen megmosakodtunk, s aztán megtörülgettük egymást. Én már nyúltam is az alsónadrág felé, de Okszán kivette kezemből.

– Nem akarok estig várni. Bújjunk az ágyba. Most, tüstént, azonnal – parancsolt rám.

Hát jó, gondoltam, de nem voltam elragadtatva az ötlettől. Zavart a kislány jelenléte a másik szobában. S tudtam magamról, hogyha valami zavaró körülmény van, egyszerűen impotens leszek. Űgyis történt. Ő viszont megint lázba jött, tűzforró lett a teste, csókolott, simogatott, masszírozott, de nem sokra ment velem. Restelltem magam, hogy itt a kókadt farkú indián szerepe jutott nekem, de hát mit tegyek, ilyen vagyok. Mondani viszont nem mondtam semmit, szégyelltem. Szerelmem kis idő után rájöhett arra, hogy mi a bibi. Ki sem szállt az ágyból, csak átkiáltott a lányának: *Okszánko*. Kiszárvartatva nyílt az ajtó, s durcásan bár, de a kis Okszán megjelent. Sapkával a fején, fülüg húzva. – Mit akarsz, hagyj békén, mama. – Azt hittem, az anyja elküldi valahová. Moziba, cukrászdába, vagy mit tudom én, mi van még itt Nagybereznán, ahová egy gyereket el lehet küldeni, ha a mama és a papa akar valamit egymástól. De nem. Az anyja ráparancsolt: – *Rozgyáhájszá!* – „Vetközz!” – *So?* („Mi?”) – nézett az anyjára döbbenet a kislány. – Jól hallottad. Vetközz! – parancsolta az anyja. – Itt? Most? – értetlenkedett a

kislány. – Igen! És ne pofázz! – A kislány lassan vetkőzni kezdett. Fején keresztül levetette kopott kis pulóverét, majd a földre ült, s lassan fűzni kezdte a cipőjét. – Gyorsabban – förmedt rá az anyja. – Nincs időm várni. – Végül is meglett a két cipő. A harisnya következett, miközben megvillant a kislány tejfehér húsú, gömbölyded, már nem is olyan fejletlen combja, mely hosszú volt, mint az anyjáé, csak vékonyabb kissé. Majd levette a szoknyát, a blúzt, és egy kis gondolkodás után a kombinét. Melltartó is volt már rajta. Bizseregni kezdtem, az ágyékom körül. Mert ott állt előttem, előttünk egy gyönyörű szép testű fiatal kis parasztlány, sportos és kemény, de még növésben lévő, s ezért kissé nyeszlett és fejletlen, de aki után nálunk Ungváron mindegyik jampi és kéjenc megnyalta volna az ujját a korzón. Állt és várt. – Tovább, *rozgyáhájszjá* – szólta rá az anyja keményen. Okszánka pityeregni, és szipogni kezdett, de engedelmeskedett. Kikapcsolta melltartóját. Előbukkant két kis almányi melle, olyan barna és duzzadt bimbókkal, mint az anyjáé. – *Trusziki tezs* (a bugyit is) – mordult rá haragosan az anyja, mert hogy ilyen engedetlen. A kis Okszán most már hangosan sírt, de azért levette bugyiját is. Bozontja még egészen ritka, de lehetett látni, hogy rőt lesz az is, mint az anyjáé. – Jól van – mondta az anyja –, s most bújj ide mellénk. – Ahhoz a bűdös nagydarab emberhez? – csattant a kis Okszán vékonyka hangja. – *Nye, né hocsu* (nem akarom). S lehajolt, hogy felkapja ruháit és elfusson. Anyja, úgy ahogy volt, anyaszült meztelenül, mint egy dühös Pallasz Athéné, kirepült az ágyból. A sarokhoz rohant, ahol a falnak támasztva állt egy hosszúnyelű ostor, mint minden ruszin parasztházban, mely ostorral valószínűleg a legelőről hazatért tehenet szokta betereelni az istállóba az anya vagy a lánya. „Te bűdös kis ribanc,” kiáltotta dühösen. – Ellenkezni mersz az anyáddal, te istenadta. – S ütni kezdte a lányát az ostorral. A szíj hosszú sötét nyomokat hagyott a kislány fehér bőrén, a hátán, a hasán, a vállán, a fenekén. A kislány visított, sikoltozott, zokogott, és könnyörgött. – Jaj, ne bánts, mama, ne bánts. Ígérem, jó leszek, csak ne bánts. Fáj! – de Okszánnak ez csak olaj volt a tűzre. – Velem pofázol, te céda, amikor jól tudod, hogy én is tudom, milyen vagy. Az apádnak minden áldott héten lefekszel, amikor csak akarja, és közben nyögsz és visongatsz, mert élvezel, s mondogatod, hogy milyen jó vagy, papa, és még, még, jobban, jobban, mélyebbre. Megöllek, te céda. Az se zavar, hogy mindig hullá részeg a disznó, amikor maga mellé parancsol, és amit odahány, azt nekem kell kivakarni az ágyából, és a te ágyadból is, he? És most az egyszer én akarok tőled valamit ebben a bűdös életben, és azt mondod, hogy nem. – És csak úgy záporoztak tovább az ütések a kislány

testére, csípték, vágták, marták. Nem kegyelmezett: tovább püfölte, kegyetlenül, szadista élvezettel, és ordibált, hangosan és csúnyán. Mondta a magáét, azt, ami már évek óta ott volt a begyében. – Nehogy azt mondd, hogy te nem akartad, és hogy téged erőszakkal tett magáévá először az állat. Ez nem volt erőszak, te céda. Te magad akartad, hogy valaki már elkapjon, mert bizsergettél. Állandóan illegetted magad előtte. Meg levetkőztél. Azt hiszed, nem láttam? Mindenkit tiltott tőled, mert féltékeny volt, és ő vetett rád szemet. Te meg nem is bántad. Lényeg az aktus, mi? Hát itt volt ő kéznél, s bebújtál hozzá az ágyba. Persze, hogy rád feküdt, mert olyan, ha begerjed. Jó neki a kecske is, ha segítenie kell magán. Én tudom, hogy mi az erőszak, mert a hegyekben nőtem fel, és nem itt a városban, mint te. Hallod? Kegyetlenül sokat szenvedtem, nem úgy, mint te. De most és itt én vagyok az úr, s én dirigálok. Neked is meg annak a disznónak is, aki a férjem. Hivatalosan. De utálok, nem úgy, mint te. S hagyta benneteket, és nem is szóltam semmit azért, hogy önként és dalolva a matraca lettél, te céda, te. Legalább engem békén hagyott. Mert tudta, érezte, hogy utálok. De most elegendem van belőle és belőled, de előbb teszel nekem egy kis szívességet. Ha nem teszed azt, amit mondok, agyonverlek, világgá kergetlek, hallod? Nekem is van egy életem. S élni akarom, érted?

– Okszán nagyon dühös volt. Szinte félni kezdtem. Most hazudtam neked, nem voltam őszinte. Az igazság az, hogy nagyon is élveztem ezt a kis szadista előjátékot, perverz kiselőadást a vad hegyi népek családi életének hátteréből, s valahol az agyam mélyén már sejtettem, hogy a folytatás is érdekes és izgalmas lesz. Nekem. Nem tévedtem.

A kislány odaborult anyja lábai elé, sírt, zokogott, és fogadkozott, hogy mindent megtesz, amit mond, csak tegye el az ostort, és ne bántsa, mert fáj. – Akkor jó – válaszolt Okszán, és eldobta a botot. – Gyere ide, s tedd azt, amit most *én* mondok neked. Nem lesz az olyan rossz, majd meglátod. Ismered az anya és a lánya figurát, nem? Nem is hallottál róla? Na, ne. Épp te ne hallottál volna, te céda. Ketten fogjuk szeretni Pistát.

És láss csodát, a kislány engedelmeskedett. Összevert kis testével ő is odabújt hozzánk, reszketett a kiadós veréstől, s magára húzta a dunyhát. – Mit tegyek? – kérdezte. – Simogasd és csókold a Pistát – mondta Okszán. – Legyen újból férfi. – Megtette. Kelletlenül és ügyetlenül, előbb csak ujjával simogatott, de aztán a nyelvével is. Finom hosszú ujjai voltak, s a tenyere is lágy, sima, mint egy tapasztalt kurváé (az is volt), vagy inkább az Ung vize, hogy ne mondjak róla rosszat. Félénkségét is levetkőzte, és kedvvel simoga-

tott, csókolgatott mindenütt. Jobban, mint bármelyik nő, akit a városban pénzért vettem. A csinos arcocskától, könnyes szemektől már amúgy is begerjedtem, és nem kellett különösebben sokat fáradnia, hogy újból készen álljak egy csatára. Okszán figyelt, élvezte az előjátékot, melyet most az ő akaratából a lánya végzett el helyette. Haragos arca kisimult, megenyhült, fejét könyökére téve nézett és várt. Most már szelíd szóval oktatgatta lányát: – Hát erre kellettél te, édes lányom, mert szerelmem impotens lett attól, hogy ott vagy a másik szobában, és leskelődsz. Ki kellett téged hozni onnan. Így legalább mindent láthatsz. Kukucskálni sem kell. És férfit varázsoltál Pistából, akit most mindjárt elkapok. És neked sem olyan rossz, igaz? Hisz te is szereted az ilyesmit. Tudom, mert láttam, hallottam, ahogy ott nyögsz a másik szobában. Miközben ő, az állat hörög rajtad. Érted már? – Értem, mama – mondta a lánya, és neheztelésnek már nyoma se volt a hangjában. Tökéletes volt ez a kis perverz összejáték anya és lánya között.

– Aztán a kis Okszán hasra feküdt mellettem, elfordította a fejét. Átadta a terepet az anyjának. Okszán meg rám nézett boszorka szemével, arca komoly volt, szinte gondterhelt. Majd két tenyerével lenyomta vállamat, és belecücsült az ölembe. Síkos volt belül, és tűzforró. Rám hajolt és csókolt, a nyelvemet kereste, megmarkolta erős kezével a vállam, kemény kis cicijét hozzám dörzsölte. Vadul szeretkeztünk. Ő el is jutott jó néhányszor az orgazmusig, és önzetlenül mindig magával akart vinni. Eszeveszett iramban kezdte ilyenkor riszálni kemény és domború fenekét, és szinte hörögte, hogy „*Poj zo mnoju, gyere, gyere, szerelmem, élvezz velem*”. De nekem ez volt a jel, hogy fogjam vissza magam, és várjak még az orgazmussal. S aztán? Néhányszor, hogy így visszatáncoltam már a cél előtt, nem voltam képes az orgazmusig eljutni. Átbillentem rajta, ahogy magamnak szoktam mondogatni. Elő szokott ez fordulni, és most is ez történt. Ilyenkor, sajnós, dolgomat nem befejezve, kielégületlenül kellett elhagynom a terepet. De most nem volt kedvem hozzá. Mert annyira jól esett ez a gyönyörű nő, hogy hajlandó lettem volna akár reggelig is vele lenni, hogy aztán csapzottan, teljesen kimerülten végül is feladjam. Be szépen is mutatott volna csapzottan, mint egy kanca, remegő inakkal, fujtatva. Lett volna kedvem hozzá, hogy ilyen „csúfosan” fejezzem be ezt a szép napot. A lényeg, hogy nem tudtam eljutni a kielégülésig, pedig ő már a hatodikon is túl volt, s mondta, hogy most már aztán fejezzem be, mert ez már neki is sok. Már nem élvezi, fáj. Gondoltam egyet. Kisé odébb húzódtam, ahol a kis Okszán feküdt, és nyitott szemmel kíváncsian leste szerelmi játékunkat. Aztán? Két kezemmel lenyomtam a

hasán fekvő kislány hátát, s föléje guggoltam. A kislány nem ellenkezett, mert még nem tudta, mit akarok. Biztos nem hitte, hogy valamit is merek tenni vele anyja jelenlétében. De tévedett. Mertem. Jobb kezemmel megke-restem popsijának sötét kis nyílását, a másikkal pedig odanyomtam kőkeményen ágáló kielégületlen férfiasságom. Valami reccsent, és a kislány felsikoltott, de a kemény megduzzadt makkom úgy csúszott be a kis Okszán végbél-nyílásba, mint kés a vajba. – Jaj, nagyon fáj, *duzse boléty*. Hagyd abba – sikoltozott és rúgkapált a kislány. Nem engedelmeskedtem neki. Okszán meg csak most ébredt. – *So tü robis, szvényá?* „Mit csinálsz, te disznó?” – kérdezte, és kétszer keményen tarkón vágott, majd behúzott egyet keményen az arcomba. Eleredt az orrom vére, s maszatos lett tőle. Ő is, a kis Okszán meg a lepedő és a dunyha. De ez már mit sem számított. Testem már vonaglott, és óriási nyögések közt, dicsőségesen spricceltem, mélyen a kis Okszán végbe-lében. A kislány már nem sikoltozott. Talán azért, mert mi mást tehetett volna. Vagy már tetszett is neki? Aztán Okszán is elfogta, hogy mi és miért. Rám borult és zokogott: – *Ne szerdészjá ná mene, duzse tyá prosu. Mozsés ne szerdétészjá? Já né kák né mochlá zrozumété, no záráz rozuméju.* (Bocsáss meg nekem, bocsáss meg. Meg tudsz bocsátani? Nem értettelek, de most már értem) S mindezt ruszinul. A nagyoroszt már elfelejtette. Nem akarta moszkvai műveltségét fitogtatni. Csak nő, szerelmes nő akart lenni, és szeretni akart. S azt, hogy én is szeressem. Még akkor is, úgy is, ha szerelmemből a lányának is juttatok bőven.

VII.

Szép napfényes szeptemberi és októberi nyár volt abban az évben a Kárpátokban. Reggel egy kicsit hűvös volt ugyan, de aztán felmelegedett a levegő, az erdők és a hegyek ezer színben pompáztak. Néha eleredt az eső, tartott egy fél napig, majd újra jött a napfény. Jártam az erdőt, olvastam és festettem. Róluk, Okszánról és Okszánkáról is készült portré, külön-külön és együtt, mint mama és lánya. Meztelenül is lefestettem őket. Aktképnek sem volt rossz, szép testű nő volt mind a kettő. Egyik kép sem volt műremek, de nekik örömet szereztem velük, és nekik adtam. Közben a két nő meg végezte a dolgát. A kislány elment az iskolába, a mama az üzembe, s nap mint nap odaállt a futószalaghoz tejet töltögetni. Okszán két műszakban dolgozott: délelőtt vagy délután. Ha délelőtt, akkor hattól kettőig, ha délután, kettőtől tízig. A hét végén jó ruszinos ebédet főzött, sokszor puliszkát is, amit szerettek. Én se bántam. Egyes ételeknek a nevét se tudtam,

de mindegyik ízlett. Meg hát az igazság az, még a mérget is elvettem volna tőle, olyan szerelmes voltam belé, és rettegve vártam azt a napot, amikor el kell majd mennem, mert megjön a ház fura ura, aki nem őt, hanem a lányát szereti. Alkoholt, egy kortyot sem ittam, mert hát az alkohol árt a férfi potenciának. Arra pedig nagyon nagy szükségem volt. Hisz minden áldott nap szeretkezni kellett velük. Nem sportból, hanem már–már kötelelőségéből. Mert ugyebár itt volt Okszán. Az első, végül is sikeresnek mondható szeretkezésünkön kívül, amikor először leblokkoltam ugyan, de aztán kis Okszánka átsegített a holtponton, később soha sem volt semmi más ajzó szerre szükségem, csak a szemére. Elég volt belenézni, látnom a fátyolos tekintetet, és hallanom azt a szót, hogy *ljubés?* (szeretsz), és máris kész voltam vele akár órák hosszat szeretkezni, ami mindig maga volt a gyönyör. Sőt, gyönyör a köbön: a mennyország. Sokat figuráztunk, de az sohasem volt a cél. Csak egy valami: hogy a másíknak örömet tudjunk szerezni. Ha megérezte, hogy valamit még szeretnék, mindig megkérdezte: –Mit tegyek még, egyetlen szerelmem, drágaságom, mindenem? *Mojá lásztocská* (kisfecském)? S közben elárasztott csókjaival, tetőtől talpig, amit mindig készséggel viszonztam. És soha semmire sem mondta, hogy nem. Ha esetleg a víz alatt szottyant volna kedvem, akkor a víz alatt. Hogy többször hármásban is voltunk, azaz a kis Okszánt is bevettük a szerelmi játékba, az is az ő kívánsága volt, mert én, mondta ő, úgy szerettem volna, csak nem mondom, mert nem akarom őt megbántani. S ő ezt nem azzal magyarázta, hogy én is csak egy perverz kujon és szoknyapecér vagyok, hanem azzal, hogy az csak természetes, hogy a lányát is szeretem, mert nekem mindent szeretnem kell, ami az övé. A kisujját is, meg a kis Okszánt is. És hogy ő is viszont szeret, az meg még ennél is természetesebb, mert ha egy nőnek van szeme, esze és szíve, az csak engem szerethet. Engem, Kantos Pityut. Azt a jóképű aranyos fiút, *hlopcá*, aki vagyok. És elárasztott bókokkal. Okos, erős, szelíd, igazi férfi voltam az ő szemében. Így filozofált. Ami meg a kis Okszánt illeti, hát ő is csak szeretett engem. A maga módján, a kéjért, amit szereztem neki. Egy kis ribanc volt a kislány, az az igazság. Mert szerelmünk csak arra korlátozódott, hogy az ágyban, a pajtában, vagy akár a napsütötte réten szeretkezhessen velem. Állva, ülve, vagy fekve, teljesen mindegy volt neki. Csak hogy benne legyen keményen az élet gyökere. Azt hiszem, kissé fehérmájú lehetett a kisasszony. Egyáltalán nem bántam. Jó volt érezni, hogy újból férfi vagyok, még ha két nőnek is kell a kedvébe járnom.

– A kis Okszán általában akkor érkezett haza, amikor anyja még munkában volt. Akár délelőtt, akár délután. Ha nem talált otthon, azonnal a keresésemre indult. S amikor megtalált, ott, ahol épp festegettem, megcsókolt, és aztán csókolózni kezdtünk. Majd kezemet megfogva vezetett haza, *v hátú* (a házba), ahol gyorsan ledobálta magáról összes ruhadarabját, és bebújt anyja ágyába. Szinte könyörgött, hogy siessék, menjek hozzá, mert kell neki a gyönyör. Nagyon, de nagyon kell. Úgyhogy megadtam neki. Szeretkeztünk. Más volt, mint az anyja, természetesen más. Valahogy nem olyan heves. Inkább, mint az Ung folyó vize, ahol mély, lassú és csendes. Vagy csak fiatal-sága izgatott? Előfordult, hogy szeretkezésünk elhúzódott, s Okszán „rajta kapott” bennünket. S ahelyett, hogy patáliát csapott volna, még ő is gyorsan ágyba bújt, úgy, izzadtan és mosdatlanul, a tejsarnok szagával, ahogy volt, hogy „legalább a végéről le ne maradjon”. Mondtam is neki, hogy ő sohasem tud semmiről sem lemaradni. Vele mindig kész és hajlandó vagyok akkor is, ha már a lánya esetleg kielégített volna. S ettől sokszor annyira tűzbe jöttünk, hogy még órák hosszat szeretkeztünk, pedig a kis Okszánnal is már egyszer-kétszer kielégültem. Istenem, férfi lettem, igazi férfi, mint amilyen soha nem voltam azelőtt. Egy tenyészbika is megirigyelhetette volna. És ha volt nő, akit mindig kívántam, akkor az én esetemben ez Okszán volt. Igen, a lányát, kis Okszán se volt ellenemre, miért is lett volna. Fiatal, friss és fenyőszagú volt. És perverz módon kívánt engem. Engem is izgatott fiatal-sága. Mint egy vénembert a pipihús. Eszembe sem jutott, hogy ezt ne valljam be magamnak, és azt mondjam, hogy na, ne, Pityu, ez disznóság, amit csinálsz. Eszembe se jutott. Állandóan káros voltam és perverz.

Biztosan azt is tudni akard, hogyan titkolta el Okszán a falu, illetve a szomszédok előtt ezt a nagy szerelmet. Meg is kérdeztem tőle, *a so, jakscso lyudi uznájuty*. Mi lesz, ha megtudják? Azt válaszolta, hogy ezzel nem érdemes törődni. Először is, ebben az érában (ezt a szót) használta, a házasságtörés s minden deviancia, ezt a szót is ismerte oroszul, nem bűn. Mindenki csinálja, sőt tudnak is, fecsegnek is róla, csak nem szabad nyilvánosan elismerni, propagálni vagy nagydobra verni. Mindenki tudja, például, mi folyik fent a hegyi falvakban. Amit ő már nekem a legelején elmondott, mármint hogy a házasság náluk nem szentség, tipikus jelenség. A vérfertőző viszony sem ritka, amiről szintén mindenki tud, de nem beszél. – Hidd el nekem, egyetlen szerelmem – mondotta nekem –, én szeretem a gyermekemet, de vajmi keveset tehettem azért, hogy a mostohaapja meg ne rontsa. Hozzá is csak azért mentem férjhez, mert otthon a faluban már minden harmincéves férfi elitta az eszét, és hál

mindenkivel, még az anyjával is, ha kedve úgy tartja. Iván mégis csak jobb tőlök. De tudd, hogy ez egy ilyen világ, egy répapálinka–bűzös parasztvilág, melyet most, hogy már nincs Isten, sem papok, sem semmi az égvilágon nem tart vissza a sártól és a mocsoktól. A *pártijá* (a párt) legkevesébé. Ott érzik jól magukat a „*nási*”, a mieink. Ez az ő világuk. Sajnos, jól ismerem ezt a világot és benne kell élnem.

Kantos Pityu itt elhallgatott. Rendelt, és felhajtott még egy kupica konyakot, szüröcsölt feketéjéből, és rágyújtott nem is emlékszem hányadik cigarettájára. Valamit azonban nem értettem.

– És miért volt szükséged arra, hogy ezt valakinek most elmondd? Miért nem tíz évvel ezelőtt tárulkoztál ki valakinek? Csak most lett lelkiismeret-furdalásod vagy minek is nevezzem? – kérdeztem.

Hosszan, fürkészsze nézett rám. Játszott az idegeimmel. Tudta, hogy kíváncsivá tett ezzel a történettel, s most már tudni akarom, hogy mi az egészenben a logika, és mi lett a vége. Csak hosszabb szünet után válaszolt, mintha gondolatait kéne előbb valahogy összerakni. Pedig kész volt már a fejében minden. Tudta ő jól, hogy mit is akar velem közölni, és miért. Hisz amit eddig elmondott, csak bevezetője volt gyónásának.

– Tegnap újra találkoztam vele – mondta.

– Kivel? – kérdeztem.

– Okszánnal – mondta. És elhallgatott. Nem tudta, hogyan folytassa. Én meg csak pislogni tudtam. Valamit nagyon nem értettem.

– Ez hogy történt? – kérdeztem.

– Ki kellett mennem a reptérre valamiért. Beszélnem kellett az igazgatóval, aki egy képet rendelt nálam. És mit ad Isten, épp akkor szállt le a kijevei gép. Mindig szerettem nézni a le- és felszálló repülőgépeket, úgyhogy a korlátnál megálltam és néztem. Azt is szeretem látni, ahogy a repülőgépből kirajzanak az utasok. Gondoltam, ha már itt vagyok, elnézelődöm. Egyszer csak egy ismerős alakot véltem felfedezni az érkezők között. Egy nőt, s még hozzá szépet. Elegáns szürke kosztümben, a szoknya térdig érő, túsarkú cipő, csodálatos két hosszú izmos lábszár, hosszú vállig érő haj, csak úgy, kiengedve, két vállán szétterülve, jobb karján ballonkabát, vállán egy nagyobb táska. Olyan volt, mint egy New York-i dáma. A szívem a torkomban dobolt. Azonnal felismertem. Ő volt. Okszán. És integetett. Érted? Integetett. Nekem. Tíz éve nem láttam. És tíz év után itt van, és integet. Te jó Isten! De amikor átölelt, és forrón szájon csókolt, úgy éreztem, mintha csak tegnap váltunk volna el egymástól. Nem változott sem-

mit. Legfeljebb több lett a ráncocska, a szarkaláb a szeme körül. „*Ljubovj mojá, ná másinye?*” (Szerelmem, ugye kocsival jöttél?) – mondta persze, hogy nagyoroszul. – Vigyél a *Zakarattyéba*. Ott rendeltem Kijevből szállást, mert látni akartalak. Tudtam, hogy itt leszel.

– Hogy hogy tudta, és miért akart látni, azt nem mondta. Sem most, sem később. Elmondta viszont, még a kocsiiban, hogy Kijevben egy úgynevezett konferencián vett részt, az élenjáró tejipari dolgozók találkozóján, mert ő most már élenjáró tejipari dolgozó, mit szólok hozzá? – mondta nevetve. – Volt egy nagygyűlés, *lekcija* (előadás), felszólalások, taps, azután ingyen kaja, ingyen pia, kijevei városnézés, meg ami szokott lenni. Nem vált el a férjétől, mert ha nem élhet azzal, akit szeret, akkor minek? De nem fekszik le vele soha. Soha többé. Nem tud, és nem akar. Ha Iván közeledik, és akar valamit, ő nemes egyszerűséggel elküldi őt melegebb tájakra. *Igyi náhuj, ny hocsu* – mondja neki és kész. Ő apáca lett. Nem hivatalosan ugyan, de hagyják őt a férfiak békén. Egyikük sem kell neki. Meg aztán, nem fogom elhinni, hogy tíz évvel ezelőtt született egy kislánya, azt Okszának hívják. És nem fogom elhinni, Okszánkának is született egy kislánya, egy-vagy két héttel később tíz évvel ezelőtt, az Okszán, mert ő tudja, hogy én ezt a nevet választottam volna neki is. A két kislány majdnem olyan, mint egy ikerpár, és mindkettő feltűnően hasonlít rá, az igazi Okszánra. Csak a szemük sötétbarna. Csodálkozott is Iván, a férje, hogy az hogy lehet, hisz az anyjuknak kék, és az övé is kék. Iván mindkét gyerek apjának hiszi magát. Nem csoda, mert azon a napon, amikor megérkezett Kazahsztánból, hetvenkedve mutogatta azt a *pácskát*, vastag pénzköteget, amit ott keresett a *celinán*, és a haverokkal úgy berúgott, hogy nagybőgőnek nézte a csillagos eget. Semmire sem emlékszik, hogy mi volt utána. Pláne arra nem, hogy kivel hált, vagy hált-e egyáltalán.

A *Zakarattyé* szállóban, mivel helybéli lakos nem kaphatott szobát, csak úgy felosontam. A folyosói *gyezsurnájának* (ügyelőnek) adtam egy kis baksist, és minden el volt intézve. Reggelig maradtam. Okszán olyan volt, mintha sohasem lett volna távol. Mintha ez a tíz valahány év nélküle nem is létezett volna. Amikor elbúcsúztunk, száraz volt a szeme. Egy könnycsepp sem csillant meg benne. Csak mosolygott rám szomorúan, nagyon szomorúan. És amit még furcsállottam: ennek az egészségtől szinte mindig kicsattanó nőnek halálsápadt volt az arca. Mondani akart valamit, igen, mondani, de nem tudta. Én meg azt nem tudtam, hogyan kérdezzem meg, hogy mi az, amit mondani akart volna. Úgyhogy semmit sem kérdeztem. Ő meg semmit sem mondott. Így váltunk el.

VIII.

Kantos Pityut a húsvét vasárnapját követő csütörtökön temették. Szeles, hideg csütörtökön. Sokan kísértük utolsó útjára. Állítólag infarktus végzett vele. Azt mondják, húsvét hétfőjén elment meglocsolni nőismerőseit, s mivel sokan voltak, sok helyre ment. Összeevett és ivott mindent, mondták. Főként nemzeti italunkból a vodkából ivott sokat, de a konyakból is. Rá meg sört, és édes bort, Izabellát, Irszavszkáját, amivel csak megkínálták. Az utcán este hatkor esett össze. A kórházban már nem tudtak rajta segíteni.

Temetésén a gyászoló tömegtől kissé távolabb egy magas, karcsú nő állt, sötét ruhában, egy szál piros rózsával a kezében. A gyászoló családtagokhoz nem ment oda kondoleálni. Csak amikor mindenki elvonult, ment oda lassan, szomorúan a sírhoz, és helyezte el a fejfánál az egy szál piros rózsát. Nem sírt, nem zokogott, és a szemét sem törülgette. De a pirosító ellenére is halálsápadt volt az arca. S közben mondott is valamit, halkán, magában. Hallani véltem. A szerelemtől, szerelmétől búcsúzott. S oly fájdalom ült rajta, mely azt mondta, hogy talán még a máglyahalált is vállalta volna ezért a szerelemért. Mint régen a nők Indiában, hogy elhunyt párjukat ott, a más-világon is szeretni tudják, vele legyenek. Mindegy, mi az ára.

